

Spelinloop in Amsterdam

A photograph of a playroom. In the background, there is a large, detailed wooden facade of a Dutch building with multiple windows and a gabled roof. The room is filled with various toys and furniture. In the foreground, there are several mats on the floor with toys scattered on them, including a blue play tunnel, a wooden basket, and some colorful blocks. The room has a grey floor and white walls.

Pauline Slot, Reyhan Bencan & Paul Leseman

Universiteit Utrecht

Spelinloop – theoretische achtergrond

- Australië, België, Canada, Frankrijk, Italië, Japan, Nieuw-Zeeland, Verenigd Koninkrijk
- Informele, laagdrempelige opzet
 - Ontmoeting, contact met andere ouders, sociale steun
 - Opvoedingsondersteuning, bevorderen ontwikkeling van kinderen
- Open inloop vs meer gestructureerd aanbod

Spelinloop – verschillende beleidsvisies

- Van oudsher vooral sociaal (wijkwelzijns)werk: gemeenschapsvoorziening voor ouders in kwetsbare opvoedingssituaties (doelgroepgerichte benadering)
- Nieuwere benaderingen:
 - Versterken van belonging (Talbot, 2013)
 - Creëren van een intercultureel-inclusief klimaat in de wijk (Deadman & McKenzie, 2020; Geens et al., 2017)



Effecten op ouders

- Empowerment van ouders (stress, self-efficacy, de-problematiseren)
- Inclusie en belonging
- Sociale steun, minder sociaal isolement
- Meer kennis over opvoeding en ontwikkeling
- Meer opvoedingsvaardigheden
- Meer inzicht in (school) systeem

Effecten op kinderen

- Emotionele veerkracht
- Sociale ontwikkeling
- Autonomie
- Schoolrijpheid
- Betere transitie naar formele opvang/onderwijs
- Kinderen als aanjagers van interculturele relaties en begrip onder ouders



Effecten op lokale gemeenschap

- Grotere sociale cohesie
- Toegenomen vertrouwen in overheid en samenleving
- Bonding -> verbinden met de lokale gemeenschap en andere ouders
- Bridging -> overbruggen culturele en religieuze verschillen
- Doorgroei van ouder naar vrijwilliger naar betaalde medewerker

-> Kleinschalige projecten, weinig aandacht voor opschaling



Bevorderende factoren



- Vertrouwensband met de medewerkers/vrijwilligers
- Cultureel-veilige context
- Open agenda vs gestructureerd programma
 - Vaste routines van verwelkomen, kennismaken en (spel)activiteiten uitvoeren
- Aantrekkelijke ruimte
- Wel/geen relatie met JGZ/jeugdzorg
 - Korte lijntjes
 - Vertrouwen vs. wantrouwen
- Continuïteit van het aanbod

Belemmerende factoren



- Beleidsnarratief te sterk op kwetsbaarheid heeft risico's
 - Stigmatisering/wantrouwen
 - Eenzijdige overdracht van opvoedingskennis
- Samenstelling van de groep
 - diversiteit vs dominantie culturele groepen
 - taal- en communicatieproblemen
- Weinig toegevoegde waarde bij voldoende goede sociale netwerken
- Aanbod sluit niet voldoende aan (geen praktische handvatten)
- Negatieve ervaringen
- Bereiken continuïteit van meest kwetsbare groepen moeilijk

Spelinloop Amsterdam - doelstelling

1. Begeleiden van ouders zodat zij ontdekken hoe zij kunnen spelen met hun kind en leren hoe zij de ontwikkeling van hun kind zo optimaal mogelijk kunnen stimuleren
2. Ontmoeting van jonge ouders met andere ouders om isolement tegen te gaan
3. Via de spelinloop ouders bekend maken met de voorschool en stimuleren om hun kind aan te melden bij de voorschool

Spelinloop Amsterdam – variatie met rode draad

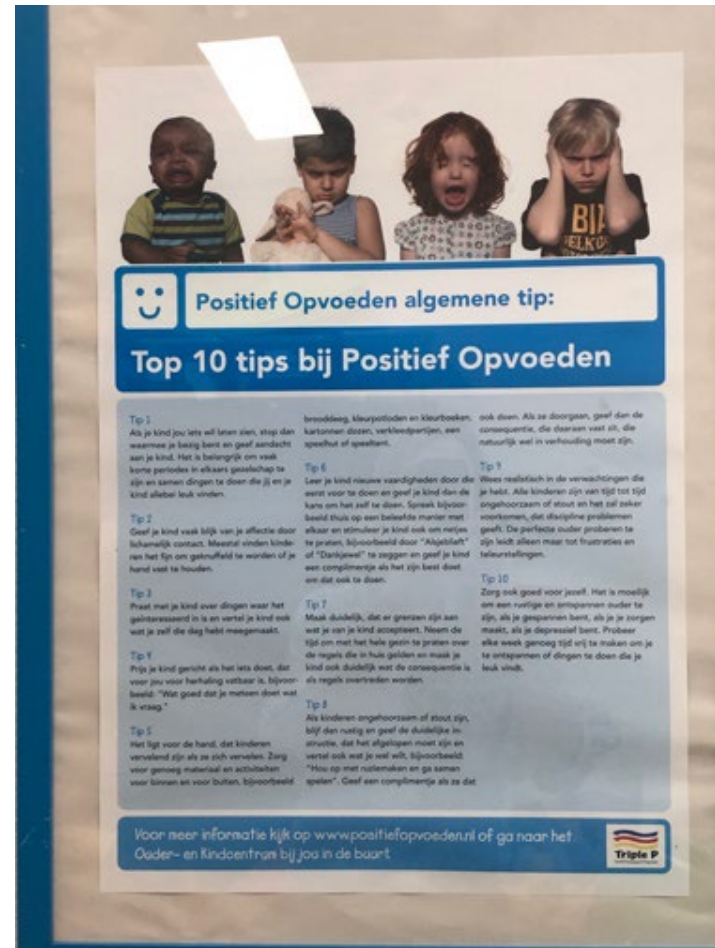
- Open inloop vs inschrijving
 - Doelgroepgericht vs algemeen toegankelijk
 - Leeftijdssrange 0-2($\frac{1}{2}$) of 0-4
 - Maar wel vergelijkbaar, vast programma:
vrij spel, zingen en bewegen, gezamenlijk
eetmoment
- > Onderzoek in 4 stadsdelen onder 44 ouders
en 12 medewerkers/vrijwilligers

Verschillende soorten locaties

- Gebruik van de ruimte
- Spelmogelijkheden
- Rol van ouders

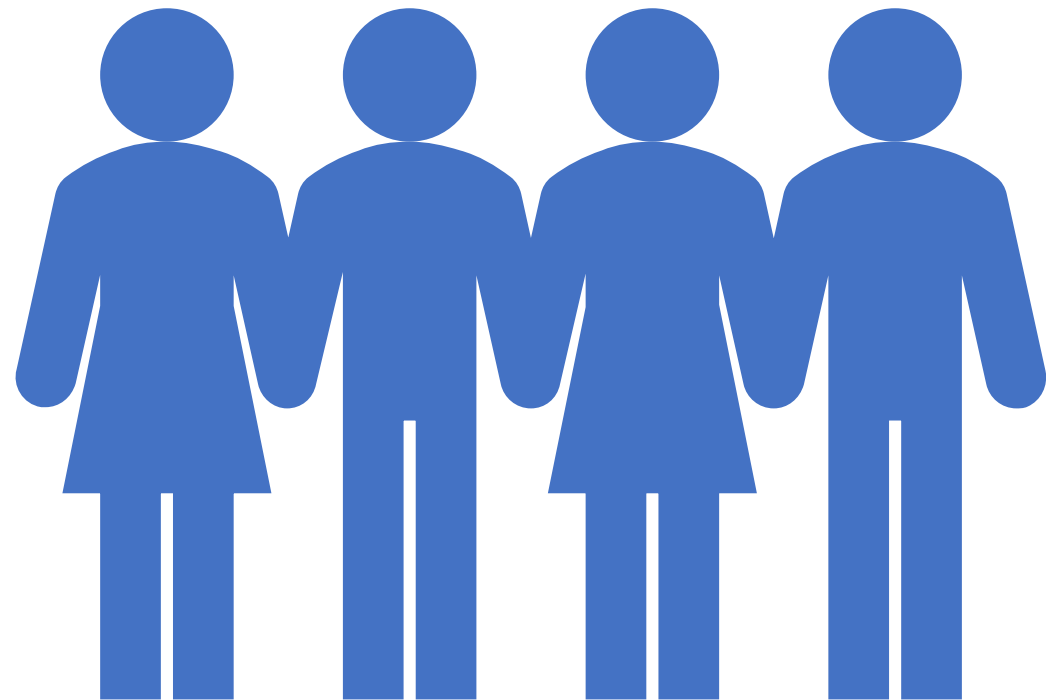


Aandacht voor opvoedingsondersteuning



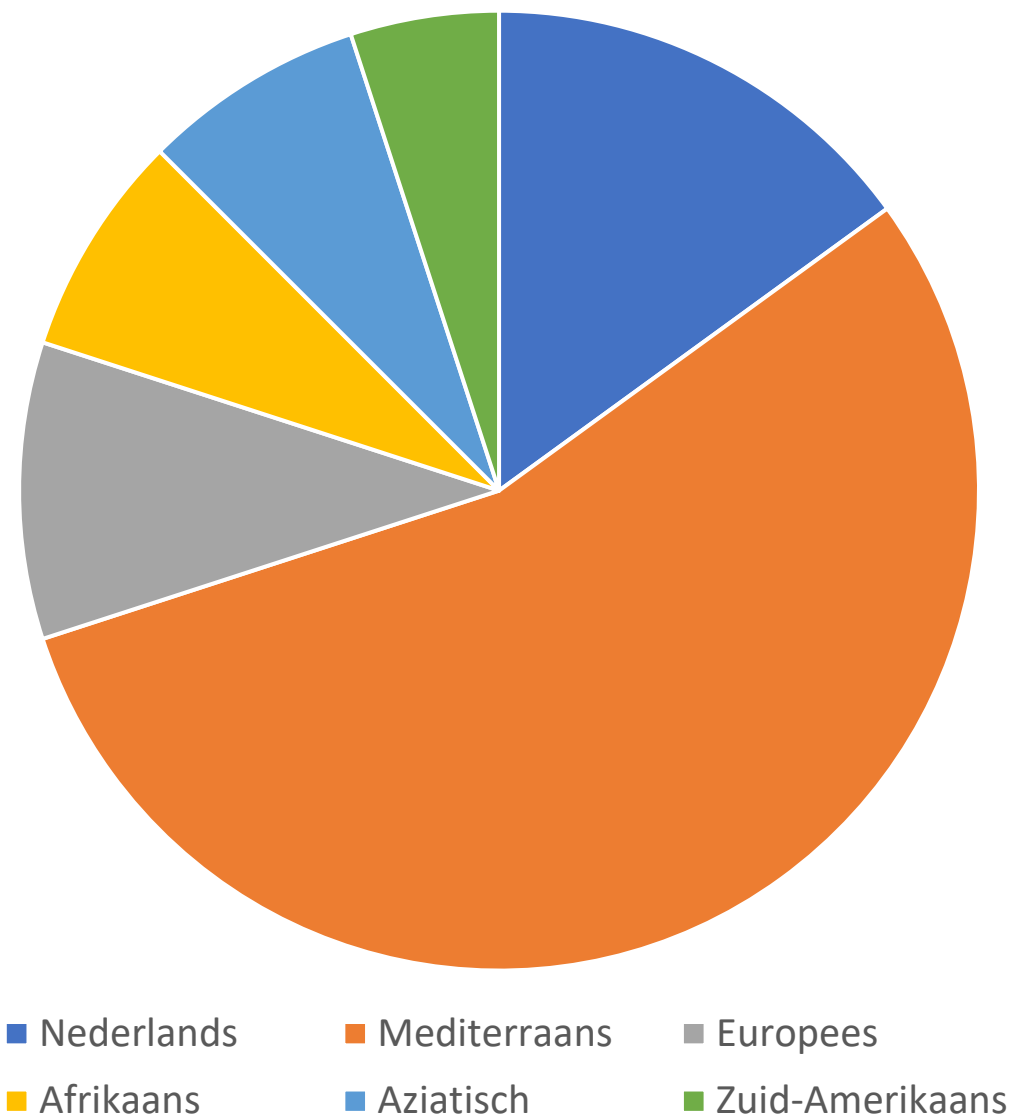
- Posters op de muur – opening voor gesprek
- Regelmatig bezoek van OKT-adviseur om vragen te beantwoorden (1x per maand)
- Doorverwijzen

Ervaringen ouders



Achtergrond van de geïnterviewde ouders

- Meer dan de helft van de ouders had één kind
- Meerderheid tweeoudergezinnen, 16% eenoudergezin, 8% andere inwonende families
- Bijna 10% geïnterviewde vaders



Hoe wisten ouders van de spelinloop?

- Via het consultatiebureau
 - Actieve verwijzing
 - Flyers/posters
- Via via
- Via internet -> deels via bestaande kanalen op Facebook of Instagram
- Posters/flyers of via andere activiteiten in de buurt

Waarom komen ouders?

- Vooral voor hun kind

“Ja, het was voor mij heel fijn dat hij alvast met andere kinderen in aanraking kwam. Want thuis is hij maar alleen”

- Ook voor eigen contacten

“Voornamelijk voor de kinderen, dat ze lekker kunnen spelen. Even wat anders zien dan thuis en voor mezelf ook, een babbeltje met moeders maken, socializen”



Positief aan spelinloop

“Ja dat je ook andere moeders of andere ouders spreekt, dat je zoiets hebt van ‘oh ik ben niet de enige’. Vooral omdat het je eerste kind is. Je kan nergens echt tips vragen, dan is dit echt heel fijn. Andere moeders ook, dan ga je gewoon echt het gesprek aan en ja je krijgt ook heel veel tips mee van andere moeders dat je denkt ‘ja dat is heel handig, ga ik thuis ook proberen”

“Uit de wijk, is wel heel leuk. Je creëert er voor jezelf ook een beetje een veilige haven mee”

“Het leukst vind ik je kan samen met het kindje komen”

Belang van herkenbaarheid in aanbod

- Vast programma: (samen) spelen, zingen, eetmoment en evt. activiteit
- Liedjes zingen met bewegingen werkt verbindend
- Andere activiteiten dan thuis (knutselen, kleien)
 - niet altijd helemaal passend bij de leeftijd of mogelijkheden van kinderen



Relatie met medewerkers

“Zijn écht heel aardig. Eigenlijk de hele ochtend zitten ze hier, kletsen even mee, als er wat is kan je ze altijd wat vragen, zijn gewoon echt heel aardig ja”

“Ja, heel behulpzaam. Echt, ze komen echt met hele goede tips, maar ze kijken ook echt naar het kind zelf”

“Het is wel...ja het is fijn, je word toch een soort familie. Zo fijn, vertrouwd”

Relatie met andere ouders

“Want ik vind het ook fijn dat er moeders zijn weet je waar je je verhaal mee kan delen. Die dezelfde zorgen hebben als jij”

“Dus je kan hier heel veel van elkaar leren. Vooral als je straks op zoek gaat naar een BSO, een crèche, kinderdagverblijf of voorschool dan kan je altijd wel vragen stellen aan andere ouders en je leert hier heel veel van elkaar”

“Ja, de ene ouder staat er echt open voor en de andere niet. Die is echt gesloten, je gaat dan een gesprek aan en er komt weinig uit. Dan denk ik ja ik ga het niet forceren”

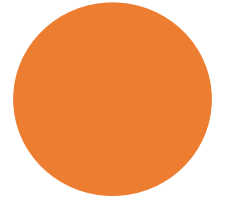
Vorbereiding voorschool

“Ik dacht omdat hij dan binnenkort begint met voorschool is het al heel fijn, is het al een hele fijne stap. En het is ook gewoon een activiteit voor hem. Dat hij ook leert aan tafel samen fruit eten, samen zingen”



Vervanging van voorschool?

- *“Ja, ik kom eigenlijk omdat...ja mijn kinderen gaan eigenlijk niet naar de voorschool. En dan is het eigenlijk wel een hele goede optie zodat ze hier lekker met andere kinderen samen kunnen spelen, een beetje in de groepsvorming kunnen kijken hoe het gaat. Dus niet alleen het spelen, maar ook het moment van rustig aan tafel zitten eten, drinken, een werkje doen. En dat ze dat mee krijgen vind ik wel belangrijk”*



Wat nemen ouders mee naar huis?

- Activiteiten ook thuis
 - Zingen van de liedjes met bewegingen
 - Creatieve activiteiten, zoals knutselen of kleien
- Nieuwe ideeën voor speelgoed of materialen voor thuis, zoals puzzels
- Meer ritme en structuur in de opvoeding
 - Vast moment voor fruit
 - Aan tafel eten
 - Samen met kinderen opruimen a.d.h.v. 'opruimliedje'



Rol van medewerkers

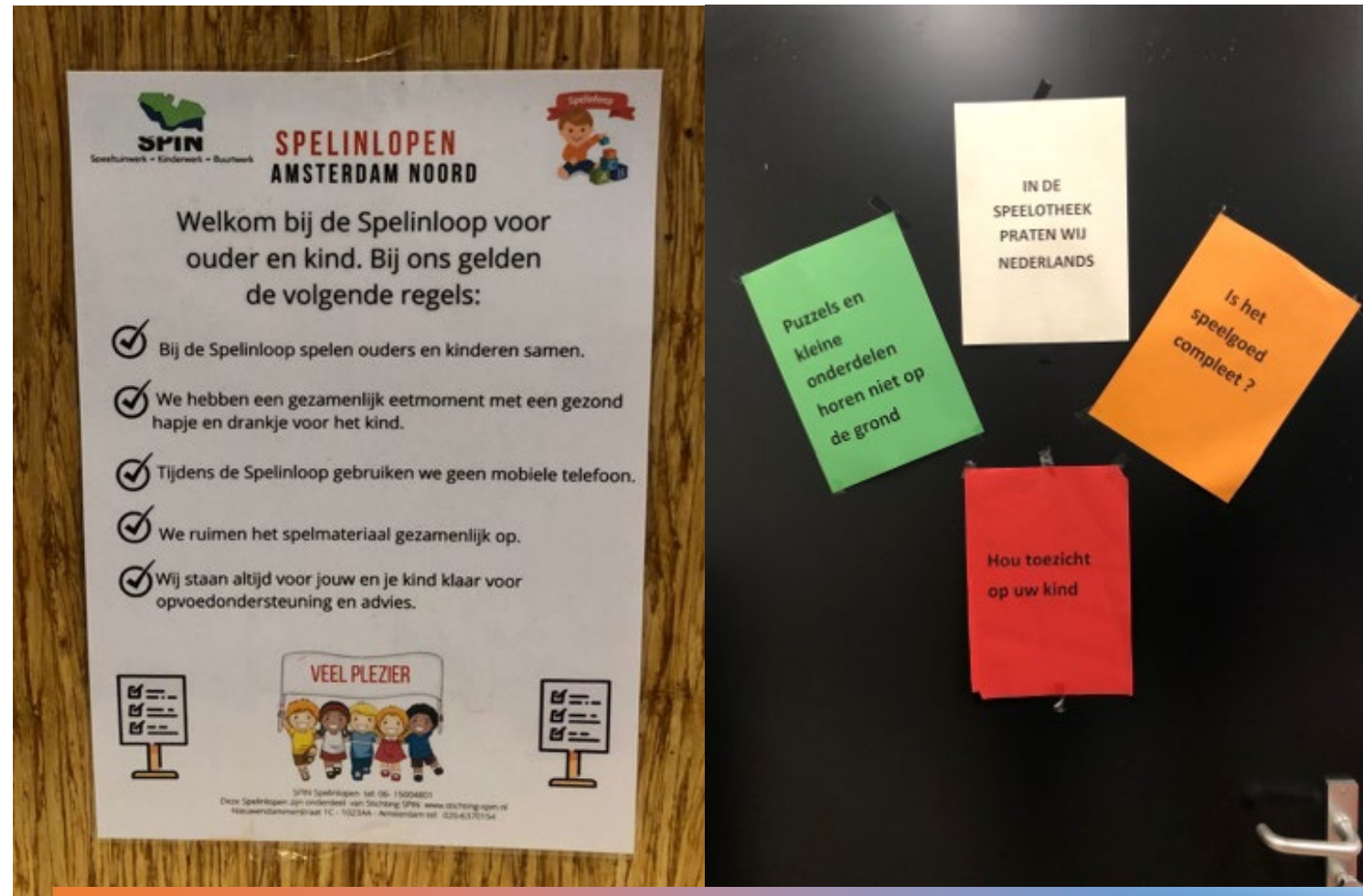
“We hebben ook wel best wel een band gecreëerd met die moeders. Ja, dus ook vertrouwensband, soms worden ook wel dingen in vertrouwen verteld. Of krijg je een appje voor advies, dus ja”

“Door mijn kant is ook, ik wil altijd een beetje professioneel werken. En ik...ik ben, ik begrijp het wel, die ouders. Ik ben echt open, maar heb ik altijd een grens dus. Maar ouders ook weten wel dus ook, ja ja”

“We hoeven eigenlijk niet veel te doen. Het is gewoon dat de ouders zich comfortabel voelen. En veilig voelen hier ja, dus het gezellig hebben en dat iedereen gelijk behandeld word. Niet dat één ouder meer aandacht krijgt dan de andere”

Verwachtingen van ouders

- Voorbeeldfunctie van medewerkers en vrijwilligers
- 'gedragsregels' en aanspreken hierop



Groepsvorming

- Gebruik van whatsapp groep
- Groepsactiviteiten tijdens de inloop
 - Jaarlijks gezamenlijk ontbijt
- Actief onderlinge contacten aanmoedigen



Conclusies

- Doelen van de spelinloop worden (groten)deels bereikt:
 1. Begeleiden van ouders zodat zij ontdekken hoe zij kunnen spelen met hun kind en leren hoe zij de ontwikkeling van hun kind zo optimaal mogelijk kunnen stimuleren
 2. Ontmoeting van jonge ouders met andere ouders om isolement tegen te gaan
 3. Via de spelinloop ouders bekend maken met de voorschool en stimuleren om hun kind aan te melden bij de voorschool
- Uitkomsten in lijn met bestaande literatuur

Dilemma's en uitdagingen

Vergroten bereik

- Samenwerking en toeleiding JGZ

Leeftijdsgrenzen

- Tot 2 jaar, 2 ½ of 4 jaar

Rol in aanbod 0-4

- Verhouding tot voorschool

Aansluiting aanbod bij wensen
en behoeften van ouders

- Inclusie, taal(beleid)
- Educatief

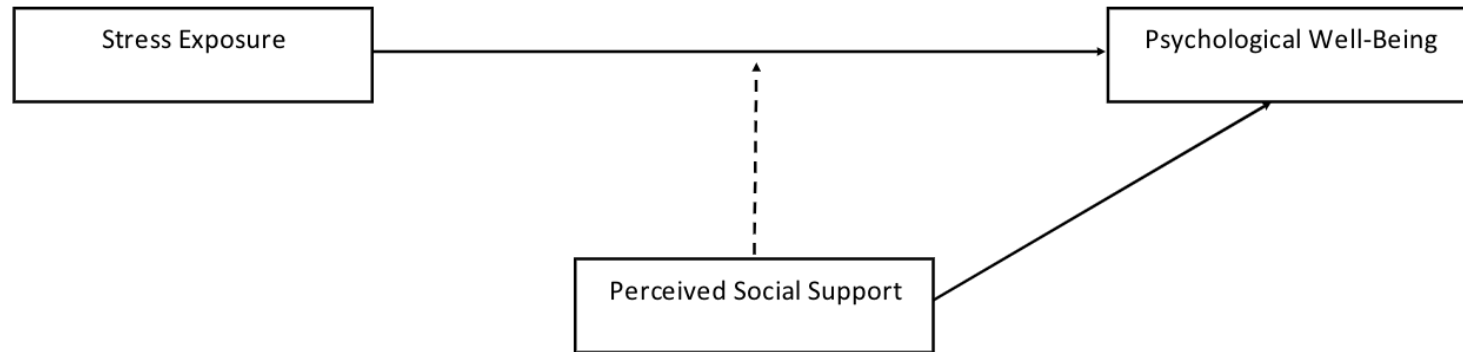
Thesisonderzoek - Reyhan Bencan

Relaties en sociale steun bij de Amsterdamse spelinloop

- Ouders centraal in doelstellingen spelinloop
 - Positieve uitkomsten van deelname gemedieerd door sociale steun die ouders ervaren
 - Sociale steun komt voort uit sociale sfeer waarin medewerkers-vrijwilligers en ouders relaties met elkaar aangaan

Theoretisch kader

- Sociale steun > waargenomen steun
 - Main Effects model



- Liminaliteit
 - Communitas
- Rol medewerkers
 - Facilitator, host, overbrenger van sociale contacten
 - Ouders bespreken vragen en twijfels liever met peers dan met professionals

Onderzoeksopzet

- Semi-gestructureerde interviews
 - Stadsdelen Noord en West
 - In elk stadsdeel 1 medewerker, 1 vrijwilliger en 6 ouders

Onderzoeksvraag:

“Hoe geven medewerkers en vrijwilligers bij de spelen vorm aan de relaties die zij hebben met ouders en hoe ervaren ouders deze relaties bij de spelinloop?”

1. *Welke rol spelen medewerkers en vrijwilligers bij de spelinloop volgens henzelf en volgens ouders?*
2. *Zijn er verschillen in omgang met ouders door medewerkers en vrijwilligers volgens henzelf en volgens ouders?*
3. *Ervaren ouders (vormen van) sociale steun door deelname aan de spelinloop? Zo ja, op welke manieren komt dit tot stand?*

Resultaten

3 Hoofdthema's

1. Rol medewerkers-vrijwilligers en sfeer

- Spelinloop als 'plek anders dan'
- Ondersteuners en aanspreekpunt vs. Begeleider en creëren van verwelkomende sfeer
- Verschillen tussen medewerkers en vrijwilligers

“Ja, ik denk dat als [naam medewerker] er niet was, ik me minder zeker zou voelen, ja. En over het achterlaten, mijn dochter weet bijvoorbeeld niet hoe ze[vrijwilliger] heet, dus ze zal zich waarschijnlijk minder...gehecht of minder op haar gemak voelen.” (Ouder)

Resultaten



3 Hoofdthema's



2. Relaties bij spelinloop

- Medewerkers-vrijwilligers zijn verwelkomend, betrokken en toegankelijk
- Relaties met andere ouders centreren zich om ervaring van ouderschap
- Behoeftte aan sociaal contact en betekenis van contacten verschilt voor ouders

“Maar ik heb zelf een, nou redelijk uitgebreid sociaal netwerk dus ja, dat is níet waarom ik hier ben. Het is echt voornamelijk voor mijn kind en mocht dat gebeuren, dan is het ook allemaal prima, maar het is niet iets waar ik ook in investeer.” (Ouder)

Resultaten




3 Hoofdthema's



3. Totstandkoming sociale steun



- Beantwoorden vragen en advies vs. Bieden van luisterend oor en meedenken
- Delen van informatie en ervaringen: herkenning, erkenning en geruststelling

“Ze staat gewoon altijd, zeg maar eenmaal 24 uur voor je klaar. Ja, dat moet ik eerlijk toegeven dat het een fijne, heerlijk gevoel is. Weet je, dat er iemand is die los van haar druk sociaal leven tóch nog aan de aan je denkt, weet je, dat is heerlijk, ja.” (Ouder)





Implicaties



- Verschillen in structuur en betrokkenheid > In hoeverre hebben alle ouders toegang tot dezelfde ondersteuning?
 - Flexibiliteit vs. Bepaalde standaard hanteren
 - Individuele verschillen en persoonskenmerken
 - Meer onderzoek vereist
- 
- 

Conclusie



- 
- 
- Spilfunctie medewerkers-vrijwilligers in vormgeven en aanmoedigen sociale relaties bij spelinloop
 - Ouders hebben het gevoel dat ze makkelijk vragen kunnen stellen en dat hulp en ondersteuning beschikbaar zijn
 - Verschillen tussen medewerkers en vrijwilligers zitten niet in benadering, maar in vaardigheden
 - Behoefte aan sociaal contact en waargenomen steun als resultaat verschilt voor verschillende groepen ouders
- 